

Zespół Szkół Ogólnokształcących dla Dorosłych
w Katowicach

Rok szkolny 2018/2019
Stulecie Niepodległości

WEEKEND Z WIECZORYNĄ

Numer Specjalny

Biało - Czerwona Niepodległa
„Gdy wolności nadszedł czas...”

Święto niepodległości i obchody

Dzień 11 listopada ustanowiono świętem państwowym po raz pierwszy dopiero w 1937 r.

W latach 1939 – 1944 podczas okupacji hitlerowskiej oraz od 1945 do 1989 r., w czasie rządów komunistycznych, świętowanie 11 listopada było zakazane. Dopiero w 1994 r. ustawą Sejmu przywrócono obchody tego święta. Od tego roku Dzień Niepodległości jest najważniejszym świętem państwowym, a 11 listopada – dniem wolnym od pracy. W tym roku także

12 listopada z okazji setnej rocznicy odzyskania niepodległości.

Święto jest obchodzone w całym kraju, ale najważniejsze obchody są w Warszawie na Placu J. Piłsudskiego przed Grobem Nieznanego Żołnierza.

Setnej rocznicy odzyskania niepodległości poświęcone było spotkanie koła historycznego 25 października 2018 r. Polska straciła niepodległy byt w wyniku trzech zaborów przeprowadzonych przez Austrię, Rosję i Prusy w XVIII wieku.

W 1914 r. wybuchła I wojna światowa. Klęska państw zaborczych spowodowana tą wojną dała Polakom szansę na odzyskanie niepodległości. Najpierw Niemcy i Austro - Węgry pokonały Rosję i usunęły ją z ziem polskich. W 1917 r. w Rosji wybuchła rewolucja. W 1918 r. rozpadły się Austro - Węgry. Niemcy przegrały wojnę na zachodzie z Anglią i Francją. Pod koniec 1918 r. w Niemczech wybuchła rewolucja. Klęska Niemiec umożliwiła wyzwolenie się ziem polskich spod obcej okupacji. Najszybciej wyzwoliła się Galicja i Śląski Cieszyński. W listopadzie 1918 r. w Królestwie Polskim rozpoczęło się rozbrajanie żołnierzy niemieckich. 10 listopada 1918 r. z niemieckiej niewoli wrócił Józef Piłsudski. 11 listopada Rada Regencyjna przekazała jemu dowództwo nad wojskiem. Ponieważ w tym samym dniu Niemcy kapitulują na zachodzie, przyjmuje się, że wtedy Polska odzyskała niepodległość. W następnych dniach Piłsudski podporządkował sobie rządy lokalne w Polsce. Objął urząd Tymczasowego Naczelnika Państwa. Utworzył rząd Jędrzeja Moraczewskiego. Odrodziło się państwo polskie.

27 września 2018 r. odbyło się spotkanie koła historycznego poświęcone powstaniu warszawskiemu. Oprócz kwestii powszechnie znanych została omówiona rola, jaką pełnił Kazimierz Wincenty Iranek - Osmecki jako szef wywiadu, którego informacje były bardzo precyzyjne i który odradzał wybuch powstania. Omawialiśmy także okoliczności, w których po zamachu w Wilczym Szańcu zaufanie Adolfa Hitlera do Heinricha Himmlera bardzo wzrosło i że to jego podwładnym powierzono tłumienie powstania. Została przedstawiona przewaga militarna Niemców nad słabo uzbrojonymi powstańcami warszawskimi, w tym udział lotnictwa w tłumieniu powstania, którego naloty początkowo odbywały się co godzinę, a później co 15 minut. Wspomniano również o tym, że Tadeusz Bór Komorowski po upadku powstania próbował wynegocjować dla powstańców możliwość kapitulacji, tak jakby byli regularną armią i by zobowiązać Niemców do traktowania powstańców jak żołnierzy, zatem by podlegali konwencji. Ludność cywilna miała mieć możliwość opuszczenia Warszawy pod opieką Czerwonego Krzyża. Niestety, wiele ustaleń pozostało tylko obietnicami.

Niepodległość w twórczości Jacka Kaczmarekiego

Jacek Kaczmarek (1957 – 2004) - filolog polski, poeta, prozaik, kompozytor. Zany głównie dzięki piosenkom o tematyce historycznej np. „Rejtan, czyli raport ambasadora”, „Sen Katarzyny II”, „Lekcja historii klasycznej”, „Jałta”, „Ballada wrześniowa”) i społeczno – politycznej („Mury”, „Nasza klasa”, „Obława”), bard „Solidarności”.

Rejtan, czyli raport ambasadora

"Wasze wieliczestwo", na wstępie śpieszę donieść:

Akt podpisany i po naszej myśli brzmi.

Zgodnie z układem wyłom w Litwie i Koronie

Stał się dziś faktem, czemu nie zaprzeczy nikt.

Muszę tu wspomnieć jednak o gorszącej scenie,

Której wspomnienie budzi we mnie żal i wstręt,

Zwłaszcza że miała ona miejsce w polskim sejmie,

Gdy podpisanie paktów miało skończyć się.

Niejaki Rejtan, zresztą poseł z Nowogrodu,

Co w jakiś sposób jego krok tłumaczy mi,

Z szaleństwem w oczach wszerek wyciągnął się na progu

I nie chciał puścić posłów w uchylone drzwi.

Koszulę z piersi zdarł, zupełnie jak w teatrze,

Polacy - czuły naród - dali nabrać się:

Niektórzy w krzyk, że już nie mogą na to patrzeć,

Inni zdobyli się na litościwą łzę.

Tyle hałasu trudno sobie wyobrazić!

Wzniesione ręce, z głów powyrywany kłak,

Ksiądz Prymas siedział boki, nie widziałem twarzy,

Evidemment, nie było mu to wszystko w smak. (...)

Preludium do niepodległości

15 września 2018 r. byliśmy uczestnikami spaceru historycznego zorganizowanego dla uczczenia setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości.

Pierwszym miejscem, które odwiedziliśmy, była Filharmonia Śląska z najstarszą salą koncertową w mieście (zbudowana w 1874 r.). W jej wnętrzu rozbrzmiewała muzyka europejska, w tym również polska w czasach, kiedy o niepodległej Polsce marzono.

Obecnie w tej sali tej można zobaczyć wystawę poświęconą historii Filharmonii Śląskiej i artystom, którzy występowali na jej scenie. 27 października 1901r. swój jedyny recital fortepianowy na Śląsku miał tutaj Ignacy Paderewski, późniejszy premier Polski. Wystąpił tu także Karol Szymanowski – łacińskie wykonanie Stabat Mater. Z Filharmonią silnie związany jest najstarszy w Katowicach - Chór Ogniwo, który 17 listopada będzie obchodził 105. lecie istnienia.

Następnie przeszliśmy na Plac Wolności, gdzie usłyszeliśmy historię powstawania Katowic. W miejscu pustego obecnie postumentu w środku placu pod koniec XIX w. stał pomnik dwóch cesarzy Wilhelma I i Fryderyka III, który został wysadzony w powietrze w 1920r. przez członków Polskiej Organizacji Wojskowej. Trzy lata później, po utworzeniu województwa śląskiego Wojciech Korfanty wraz z prezydentem Stanisławem Wojciechowskim odślonili pomnik Grób Nieznanego Powstańca Śląskiego. Po II wojnie światowej stanął tam pomnik ku czci żołnierzy Armii Czerwonej, który w 2014 r. został przeniesiony na cmentarz żołnierzy sowieckich w Parku Kościuszki.

Następnie przeszliśmy do budynku przy ul. 3 Maja 42, gdzie mieści się VIII LO im. Marii Skłodowskiej – Curie i nasze XIX Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych. W auli i Sali Pamięci wysłuchaliśmy historii tego obiektu. Wcześniej mieściło się tu Gimnazjum Królewskie, którego uczniem był między innymi Wojciech Korfanty (przed aulą jest jego tablica pamiątkowa).

Potem udaliśmy się na ulicę Matejki 3, gdzie niegdyś swoją siedzibę miał Związek Powstańców Śląskich, a podczas II wojny światowej - NSDAP.

Kolejnym miejsce spaceru historycznego była ulica Sobieskiego, gdzie od 1945 r. mieszkał wybitny kompozytor Ludomir Różycki.

Kolejny punkt spaceru to miejsce dawnej drukarni Korfantego – Polonia (obecnie siedziba Opal Maximum).

Spacer zakończyliśmy w Filharmonii, zwiedzając zaplecze obiektu, garderoby artystów, scenę kameralną, kawiarenkę na ostatnim piętrze... Ciekawostką było to, że na jednej ze ścian wisały zdjęcia wszystkich, absolutnie wszystkich pracowników tej instytucji.

I na koniec niespodzianka! Każdy uczestnik otrzymał podarunek.

Mimo że mieszkam w Katowicach od urodzenia, do tej pory nie miałam okazji tak dobrze poznać historii mojego miasta. Zachęcam wszystkich na taki edukacyjny spacer.

Izabela Nalepa

Antologia Niepodległości

1. Józef Ignacy Kraszewski, *Stara baśń*, tom II, rozdz. 8
2. Anonim, *Bogurodzica*.
3. Jan Kochanowski, *Kto mi dał skrzydła, kto mię odział pióry...* [w:] tegoż, *Pieśni*, ks. I, nr 10.
4. Mikołaj Sęp Szarzyński, *Pieśń IV: O cnocie szlacheckiej* [w:] tegoż, *Rytmy abo wiersze polskie*.
5. Piotr Skarga, *Kazania sejmowe*, [tu:] Kazanie wtóre: O miłości ku ojczyźnie i o pierwszej chorobie Rzeczypospolitej, która jest z nieżyczliwości ku ojczyźnie [fragment od słów: „Dwoje przedniejsze rozkazania, umierając Pan Jezus...”; do słów: „...zatonie, i z nim my sami poginiemy”].
6. Jan Chryzostom Pasek, *Pamiętniki*, [fragment: Rok Pański 1683; od słów: „Tak i wiedeńska forteca...”; do słów: „nie zapomniawszy jeszcze łaźni, którą im anno 1673 sprawił pod Chocimiem nad Dniestrem”].
7. Wespazjan Kochowski, *Psalmodia polska*, [tu:] Psalm XXVI: Pienie wdzięczności za zwycięstwo wiedeńskie.
8. Szymon Starowolski, *Lament utrapionej Korony Polskiej* [od początku aż po fragment poetycki włącznie].
9. Anonim, *Odważny Polak na marsowym polu* [pieśń konfederatów barskich].
10. Ignacy Krasicki, *Święta miłości kochanej ojczyzny*.
11. Franciszek Karpiński, *Żale Sarmaty nad grobem Zygmunta Augusta, ostatniego polskiego króla z domu Jagiełłów*.
12. Józef Wybicki, *Pieśń Legionów Polskich we Włoszech*.
13. Cyprian Godebski, *Wiersz do Legiów polskich* (1805).
14. Aleksander Fredro, *Trzy po trzy* [od początku utworu do słów: „Jeden z nich tylko wrócił do Francji – i na własnej grzędzie pędził w niedostatku dnia starości i cierpienia. Napoleona już nie było”].
15. Alojzy Feliński, *Boże, coś Polskę*.
16. Adam Mickiewicz, *Do matki Polki*.
17. Karol Boromeusz Hoffman, *Wielki Tydzień Polaków*, czyli opis pamiętnych wypadków w Warszawie od dnia 29 listopada do 5 grudnia 1830 r., Warszawa 1830, tu: fragment o nocy belwederskiej, s. 23-32 (wyd. Warszawa 1915), [fragment od słów: „Dzień ten był 29 Listopada 1830 roku...”; do słów: „Dnia 30 Listopada, około godziny 8-ej rano powitaliśmy jutrzenkę oswobodzenia Polski”].
18. Adam Mickiewicz, *Dziady cz. III*, scena I [opowiadanie Sobolewskiego; fragment od słów: „Czy nie ma nowin z miasta...”; do słów: „Nie tak świętą, ni wielką, lecz równie niewinną”].
19. Adam Mickiewicz, *Księgi pielgrzymstwa polskiego*, wstęp, rozdz. I-III, VI.
20. Adam Mickiewicz, *Pan Tadeusz*, ks. XII [koncert Jankiela; fragment od słów: „Było cymbalistów wielu...”; do słów: „On, czapkę zdjawszy, wodza rękę ucałował” (wersy: 642-761)].
21. Juliusz Słowacki, *Grób Agamemnona*.
22. Zygmunt Krasiński, *Psalm miłości* [wersy: 1-179; 378-431] [w:] tegoż, *Psalmy przyszłości*.

- 23.Cyprian Kamil Norwid, *Moja piosnka II*.
- 24.Eliza Orzeszkowa, *Nad Niemnem*, tom II, rozdz. IV [mogła powstańców styczniowych; fragment od słów: „– Proszę stanąć i naokoło spojrzeć – głosem cichszym niż zwykle rzekł Jan”; do słów: „... wiecznego pod ziemią gorzenia i wyrzucania na świat niewidzialnych iskier?”].
- 25.Adam Asnyk, *Póki w narodzie myśl swobody żyje*.
- 26.Henryk Sienkiewicz, *Potop*, ks. II, rozdz. 14 [obrona Jasnej Góry].
- 27.Maria Konopnicka, *Pieśń o domu*.
- 28.Roman Dmowski, *Myśli nowoczesnego Polaka* [Wstęp].
- 29.Stanisław Wyspiański, *Wyzwolenie* [modlitwa Konrada, akt II; fragment od wersu 1348: „Pamiętam, niegdyś wchodziłem...”; do wersu 1509: „...błogosław czyn i rzeszę!”].
- 30.Józef Piłsudski, *O wartości żołnierza Legionów*, Lwów, 5 sierpnia 1923.
- 31.Leopold Staff, *Polsko, nie jesteś ty już niewolnicą!*
- 32.Eugeniusz Małaczewski, *Koń na wzgórzu*, rozdz. IV.
- 33.Jan Lechoń, *Piłsudski*.
- 34.Stefan Żeromski, *Przedwiośnie* [fragment o „szklanych domach”; od słów: „Dlatego do Polski – mówił – że tam się zaczęła nowa cywilizacja”; do końca tego podrozdziału].
- 35.Kazimierz Wierzyński, *Zstąp, Duchu Mocy*.
- 36.Aleksander Kamiński, *Kamienie na szaniec*, rozdz.: Pod Arsenalem.
- 37.Krzysztof Kamil Baczyński, *Mazowsze*.
- 38.Czesław Miłosz, *W Warszawie*.
- 39.Jan Paweł II, *Homilia w czasie Mszy św. na placu Zwycięstwa* (Warszawa, 2 czerwca 1979).
- 40.Krzysztof Jan Kasprzyk, *Postulat 22* [pieśń strajkowa z sierpnia 1980].
- 41.Andrzej Kijowski, *Co się zmieniło w świadomości polskiego intelektualisty po 13 grudnia 1981 roku?* [fragment od słów: „Czuliśmy to latem 1980 roku, że dzieje się coś, czego dotychczas nie było...”; do słów: „...i kochał ten charakter w innych i w sobie samym” [w:] tegoż, *Rachunek naszych słabości*].
- 42.Zbigniew Herbert, *Raport z oblężonego miasta* [wiersz z tomu pod tym samym tytułem].
- 43.Jarosław Marek Rymkiewicz, *Rozmowy polskie latem 1983 roku* [rozmowa z panią Żabką; fragment od słów: „Pani jest ze wschodu, pani Żabko...”; do słów: „To Mickiewicz ją obraził”].
- 44.Wojciech Wencel, *Epigonia* [wiersz z tomu pod tym samym tytułem]

– „Dlaczego jedziemy do Polski?”

– „Dlatego jedziemy do Polski, bo tam zaczęła się nowa cywilizacja (...)

Tym fragmentem „Przedwiośnia” rozpoczęliśmy obecny rok szkolny przypadający na setną rocznicę odzyskania niepodległości.

Utwór S. Żeromskiego to powieść – pytanie o przyszły kształt odrodzonej ojczyzny. Mit o szklanych domach jest symbolem Polski idealnej, kraju powszechnego dobrobytu i sprawiedliwości społecznej. Jest też przeciwstawieniem rewolucyjnemu przewrotowi.

Wielka historia w naszej szkole

100. ROCZNICA ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI

KONKURS NA OKŁADKĘ KSIĄŻKI

**WARTOŚCI
ZAKŁĘTE**

W LITERATURZE POLSKIEJ

Zaprojektuj okładkę wybranej lektury szkolnej z zakresu literatury polskiej. Ważne, by okładka nawiązywała do wartości, jakie można odczytać z treści książki.

- prace wykonane na papierze można składać w bibliotece szkolnej lub w naczelnym polonistach
- prace zaproszone konkursowo można przesłać na adres: redakcja.zsodd@gmail.com z dopiskiem konkursu na okładkę książki

Plakaty prezentujące Antologię Niepodległości wykonali słuchacze:

- Paweł Kowalik
- Jarosław Zatoń

Zespół redakcyjny:

Mikołaj Janeczko, Izabela Nalepa, Ewelina Kaciuba, Maria Sznajder, Jarosław Zatoń
Gorąco zachęcamy słuchaczy do nadsyłania materiałów do gazetki: redakcja.zsodd@gmail.com.